

ŽIVOTNÍ PROSTŘEDÍ – PROSTŘEDÍ PRO ŽIVOT – 2024

Problematika břízy ojcovské na území České republiky a Polska

Ing. Martin Baláš, Ph.D., doc. Ing. Ivan Kuneš, Ph.D., Ing. Josef Gallo, MSc., Ph.D.,

Ing. Rostislav Linda, Ph.D.

Česká zemědělská univerzita v Praze

Číslo a název projektu: TAČR TH03030339 Metody umělé reprodukce břízy ojcovské a postupy směřující k zachování její populace na území České republiky

Prioritní téma programu: Životní prostředí

Klíčová slova: Betula oycoviensis, ohrožená populace, genetické analýzy, taxonomie

Bříza ojcovská (*Betula xoycoviensis* Besser) je vzácný evropský taxon, který poprvé popsal v roce 1809 Willibald Suibert Joseph Gottlieb Besser v Polsku. Na základě morfologických odlišností bývala bříza ojcovská v minulosti označována jako samostatný druh. V České republice byl tento taxon potvrzen pouze na jedné lokalitě u osady Volyně u Výsluní na Chomutovsku, kde bylo při terénním průzkumu zaznamenáno přibližně 75 jedinců. Tyto české zástupce *B. xoycoviensis* jsme porovnali s jedinci odebranými v Dolině Kobylaňské a na vrchu Skielek v Polsku. Výsledky ukazují nepatrnou morfologickou a zanedbatelnou genetickou variabilitu mezi českou a polskou populací břízy ojcovské. Klíčové ale je, že genetické analýzy českých a polských jedinců nezjistily významné rozdíly břízy ojcovské a břízy bělokoré (*Betula pendula* Roth). Břízu ojcovskou tedy pravděpodobně nelze považovat za samostatný druh, ale spíše za varietu břízy bělokoré. Přestože bříza ojcovská nemá velký lesnický význam, představuje dendrologickou zajímavost, která zasluhuje další studium a ochranu. Příspěvek byl zpracován v rámci implementace projektu podpořeného Technologickou agenturou České republiky a snaží se propagovat a rozšiřovat některé poznatky dosažené při řešení tohoto projektu.

Detailní výsledky k tématu jsou dostupné ve studii: LINDA R., KUNEŠ I. and BALÁŠ M. (2020). Genetic and morphometric variability between populations of *Betula xoycoviensis* from Poland and Czechia: A revised view of the taxonomic treatment of the Ojców birch. *Plos One* 15, (12): e0243310. doi:10.1371/journal.pone.0243310